ÄVENTYRLIGHETER bland blomsterodlare i 1600-talets Holland är ämnet för *Alexandre Dumas* roman Den svarta tulpanen. Den har länge varit oöverkomlig på svenska, men har nu nyöversatts av Eva Mårstrander och utgetts av FiB i serien Resor och äventyr (inb. 4:50). Yngve Svalander har illustrerat.

I Olof-romanernas spår

EYVIND JOHNSON

Vinterresa i Norrbotten

"Det är en vänlig och ljus bok, glad och kvick, en bok med charm."

Per Fjellström i GHT

Inb. i kartonghand 11:50

BONNIERS

Se opp

för den elegante gentlemannadynamitarden

Roald Dahl

I topp

på Glädjedödsarförbundets svarta lista

Som en blixt

från en klar himmel kommer polisgen i varenda en av de 18 pepprade historierna i

Någon som du

Försöka Er

I dag om en bok som Ni aldrig glömmer.

16:75

Bonniers

FRUFRIDAG året om

är det i denna uppsiktsväckande framtidsvision av kvinnan i staten och den starkare utslipade hemmamannen.

Magda Henning-Andersson

SLANGBELLA

"skriven med gott humör och demagogisk frodighet."

Henning Sten i Expr

BONNIERS

Nya böcker i USA

Från New York har Herbert Tingsten sänt denna rapport om några böcker som låter tala om sig i Amerika just nu.

DEN AMERIKANSKE idéhistorikern *William Irvine*, professor vid Harvard, har i ett stort arbete, delvis byggt på icke publicerade brev och manuskript, skildrat striden kring darwinismen i England under årtiondena efter "The Origin of Species" (1859): *Apes, Angels and Victorians* (Mac Graw-Hill, 5 dollar). Det är en sällsynt rolig bok. Debatten kring utvecklingsläran går i förgrunden, men utföriga biografier över Darwin, läranas upphovsman, och T. H. Huxley, läranas främste förkunnare och försvarare, bidrar att göra framställningen levande och färgglad. Från början var teorin om utveckling och urval en styggelse för de religiösa kretsarna; religionen ansågs vara i fara, om det förnekades att Gud *skapat* människorna. Men efter ett par årtionden hade de professionella kritina anpassat sig: det succesiva frambringandet av högre varelser sades stå i överensstämmelse med Guds avsikter, och Moseböckernas historik omtolkades till en något romantisk redogörelse för hur det hela verkligen gått till. Darwin och Huxley blev alltså inte längre kättare och förnekare, utan vittnen om att naturvetenskapen först två tusen år efteråt kunde förstå och bekräfta Bibelns beskrivning av hur världen, djuren och människorna uppstått. Den nya insikten hos de fromma tränade dock igenom rätt snäkta; Irvine erinrar om att ännu år 1927 en lärare i Tennessee bestraffades för att han lärt ut den darliga utvecklingsläran åt sina elever.

Inte minst fängslande är karaktäristiken av Darwin, en stillsam forskare som knappast förstod hur omstörtande hans resultat var, och vapendragaren Huxley. Båda blev agnostiker — Huxley hittade på själva ordet — men deras skepticism hindrade inte att de helt stannade kvar i den viktorianska tidens idealism och moralism. Darwin dolde sina tvivel till och med för sin hustru; hans far uppmanade honom att så göra, eftersom kvinnor, om de fick reda på sin mans irreligiositet, "led fruktansvärt av oro över att mannen inte skulle bli fräst". Huxley, en biskopsförföljare i stor stil, smuggladе in Gud i sina mera "filosofiska" resonemang; han trodde att det goda blev belönat och det onda bestraffat och tänkte sig något slags Gud som sanningssökandets sista upptäckt. Båda var goda, samvetsömma, tungsinta människor, vilkas kombination av framstegstro, dygd och längtan att återfinna den Gud de förlorat blev en av de livsformer som utmärkte vad man kallat "den viktorianska kompromissen".

*

MED NAGRA av sina romaner och framför allt genom arbetena om Jugoslavien (Black Lamb and Grey Falcon) och om förrädaretes psykologi (The Meaning of Treason) har Rebecca West blivit en av den anglosaxiska världens mest uppskattade författarinnor. Det skrivs inte bättre engelska i dag, förklarar några kritiker in för hennes nyss utkomna bok *A Train of Powder* (The Viking Press, 3:75 dollar). I denna bok samlas en rad stora reportageartiklar, delvis omarbetade och utvidgade. Tre kapitel ägnas Tyskland under skilda skeden efter kriget: Nürnbergprocessen och Berlinblockaden. I en uppsats skildras en lynchningsprocess i den amerikanska Södern (Greenville, Syd-Carolina, 1947), i en annan analyseras problemen kring ett mera ordinärt Londonmord, i en tredje ett engelskt spionerifall. Det är strålande journalistik, i vilken den pregnanta beskrivningen av ett "fall" leder fram till en karaktäristik av miljön, det kulturella och politiska klimatet, världsläget. Framställningen, exempelvis av Greenvilleprocessen ger mer om stämningen i den mörkaste Södern än åtskilliga förtvivlliga handböcker. Någon gång kan man tycka att författarinnan går för långt i sin strävan att få ut så mycket som möjligt ur materialet att reflexionerna blir översebetade och konstlade; det centrala intrycket är en utomordentlig intelligens med överlägsen teknisk skicklighet som hjälpmedel.

*

ANNE MORROW LINDBERGH, Charles Lindberghs hustru, skrev på 1930-talet några böcker om flygfärder och flygning, mindre reseskildringar än försök att forma en flygets poesi och metafysik: hon framträdde som en trivialiserad och amerikaniserad Empédyn. Hon har nu skrivit en liten bok om ett par veckors meditationer under en ensam vistelse vid havet (*Gift from the Sea*, Panteon, 2:75 dollar). Det är ett sprött belag över dessa tankar kring kärleken, äktenskapet, svårigheten för en kvinna i hennes ställning att få tid och kraft till att tänka på annat än det vardagsliga, att "finna sig själv och vara sig själv"; mannen, fem barn och ett stort omgångar gör henne liv till en kretsgång av små plikter. Till någon stor poesi räcker inte hennes förmåga, och ibland överväger ett slags avkopplings- och semesterförkunnelse av den art som gör även läntjan och nöjet till inslag i en pedantiskt rationell livsföring. Men det är väl förståeligt att den amerikanska kritiken fängslats av den lätt konventionella älskvärdheten och finess som kommer fram i alla mrs Lindberghs litterära försök.

*

MAX EASTMAN hör, till dem — vida talrikare i USA än hos oss — som gått från kommunism till extrem konservatism (gammalliberalism). På 1920- och 1930-talen var han ett stort namn; sedan han avsvurit sig den ortodoxa kommunismen skrev han skarpsinniga kulturhistoriska arbeten, främst The Library Mind. Både innehållet i hans senare skrifter och den prestige de har betingas av dessa intellektuella investeringar för länge sedan; den sjuttiårige reaktionären är en habil kritiker av marxismen och bevarar sin precisa stil, men något originellt eller inträngande presenterar han inte. Den senaste boken, *Reflections on the Failure of Socialism* (Devin-Adair, 2:25 dollar), höjs till skyarna av meningsfränderna och har i sammandrag spritts i miljoner exemplar genom tidskriften US and World Report. I sjalva huvudtesen, att en mera omfattande socialisering är oförenlig med politisk demokrati, har Eastman enligt min mening rätt. Denna tankegång har likväl hårt re utvecklats av andra författare, och man fäster sig därför främst vid Eastmans överdrifter och felaktigheter. Socialdemokrati och till och med liberal socialreformism sägs i grunden vara lika farliga som kommunism; Norge påstås vara "den mest lyckade imitationen av en auktoritär stat som finns på denna sida av järnridån". Genom dessa tokerier och sin formella elegans har Eastmans bok utsikter att bli en handbok för den extrema riktning som i all radikalism ser kommunism eller meliöperi; på detta hållet man inte borbkänd med begärde skribenter.

*

DEN SYDAFRIKANSKA litteraturen har fått ett nytt namn med *Dan Jacobsen*, vars debutbok The Trap publicerats av ett av USA:s främsta förlag (Harcourt, Brace and Company, 2:95 dollar). Berättelsen har snarare sin bakgrund än sitt förenål i rasfrågan, och kanske just därför blir dess belysning av denna konfliktens (liksom i Bruce Gentlinges roman) så intensiv; att en av huvudpersonerna, farmaren van Schoor, anses vara en god husbonde, medan vi förklas av hans brutalitet, är beteckande. Romanen är kort, skriven med en koncentration och en fasthet som för tanken på Hemingway och andra hårdkokta amerikaner.

HERBERT TINGSTEN

KONSTKRÖNIKA

KUN-TS'AN: Grönskande bergmassiv vid floden. Del av horisontalrulle, 1600-talet.

DEN OSTASIATISKA skulpturen har för länge sedan inträngt i och vid det här laget helt erövrat den gamla antikvalen i Nationalmuseum. Det är i överenstämmelse med den allmänna förskjutningen i intresse och värdering. Varken den grekisk-romerska antiken eller renässansen intar längre den dominerande ställning i konsthistorien de tidigare haft. Vår tid söker impulser hos andra epoker och konstkulturer, och såväl Europas som Amerikas samlare har vänt sin håg till nya områden, inte minst till Kinas gamla konstskatter. Tack vare Oswald Sirénn man frestas säga fanatiska nitälskan äger Nationalmuseum en kinasamling som både vad skulpturen och måleriet angår av sakkunskapen sägs vara enastående i Europa. Målningarna har tidigare inte visats annat än på tillfälliga utställningar; den senaste hölls för nio år sedan, och sedan dess har ett fyrtital verk tillkommit. Även om kineserna själva anser att målningar icke förvaras hopprullade för att endast vid särskilt högtidliga tillfällen tas fram för begrundande, är inte ett västerländskt museum betjänat med en sådan tingens ordning. När man nu på en utställning får se samlat vad som finns både av *Kinesiska målningar* och *skulpturer* står det en vilken missbushållning det är att inte allt detta jämt är tillgängligt. Lyckligast vore väl om Nationalmuseums och Etnografiska museets samlingar kunde slås ihop med "Ostasiatiska" till ett enda kinamuseum.

*

Den moderna tapiserikonsten har genomlöpt en ganska egendomlig utveckling i Frankrike. Först kom i madame Cuttolis regi gobelänger som skickligt återgav målningar i olja, pastell etc. av

A. MAGNELLI: Promenade (gobeläng).

konstnärer som Matisse, Picasso, Braque; imitationerna var så illusoriska att man tyckte sig kunna borsta bort pastellstoftet från väven. Det var virtuosa ting, men utan verklig gobelängkaraktär. Så kom gobelänger komponerade av Lurçat och andra surrealistiska artister; de var väl avpassade för ändamålet, tekniken, men som väggdekorationer ofta irriterande både genom sin orolliga yta, och på grund av surrealistisk chockverkan. De *Franska gobelänger* som Galerie Blanche nu i samarbete med Galerie Denise René ställer ut representerar i viss mån en ny giv, en tredje etapp. Det är utpräglat yttmässiga kompositioner med hela färgplan utan nyanser och fördrivningar; av väverna torde de inte finnas någon skicklighet än precisionen. Emotionellt irriterar de inte; de flesta har en ganska stram, abstrakt hållning, t. ex. Edgar Pillets, S. Taeuber-Arps och Alberto Magnellis, men V. de Vasarelys och Jean Deyrolles synes mig vara väl aggressiva i former och färger. Bland de lustigare är Kandinskys "Horizontalen", som av konstnären från början väl knappast varit tänkt som gobeläng, och Le Corbusiers kompositioner, som lättar upp det litet hårda och torra intrycket av utställningen med en nypa lekfullhet.

*

Ulla-Britta Emtelöf-Dejmo och *Kurt Dejmo* ställer ut i *Gummesons konstgalleri*; de har båda begränsat sig till svart-vitt denna gång. För hennes del betyder det blyertsteckningar. Hon har en på en gång känslig och karaktärsfull linje, och förstår att accentuera den och variera svärtan så att

KURT DEJMO: Hållar L.

blyertsen omfattar ett tonregister påminnande om torvmåren. Också motivvikt sett är hennes register omfattande: porträtt, klippor och träd, interiörer, stilleben — allt är konstnärligt meningsfullt och expressivt.

Kurt Dejmo tecknar med bred tuschpensel. Säkert har han lärt av kineserna. De är inga pastischer, men hans penselskrift har många av de egenskaper de gamla kinesiska målarna satte värde på. Den är direkt, fri från tveksam, kraftfullhet. Hans toner är mustiga. Hans bergformationer gör ett intryck av mäktighet, och hos hans träd känner man växtkraften.

Dejmo utställer också fotografier.

*

Konstnärshuset visar en *Samlingsutställning* av på det hela taget god hållning. Alla deltagarna geometriserar mer eller mindre. De abstraherar alltså i tidens stil och är inte uppseendeväckande originella, men de arbetar i regel

Lär känna Lily Wu

"— en riktig levande ung kinesiska med djuprotade lidelser under förbindligheten blanka yta. Lily Wu är en bekantskap att göra."

Rene i DN

"Hjältinnan kinesiska vännina är därtill en flicka som intresserade ungkarlar skulle kunna titta av och färgligan."

P. G. P. i AB

Hon träffas i den spännande deckaren

DET KINESISKA SIGILLET

av Juanita Sheridan

Pris 11:— LJUS

"Möjligen vårens roligaste bok"

"...skratt som dånar, svallande som dånder, rosiga som morgonen, vilda som fjärrens böl. Sin allskog driver de oförträdt och utan smusnad. ty mytten är fruktbarast i solsken."

Expressen

Gabriel Chevallier

DEN BABYLONISKA SKÖKAN

16: 50, inb. 21: 50

"En blivande klassiker" ST

Francoise Sagan

ETT MOLN PÅ MIN HIMMEL

10:—, inb. 15:—

"Något verkligt originellt, roande och utsökt" *Östgöta Corr.*

Louise de Vilmorin

MADAME DE

6: 75

Wahlström & Widstrand

"En strålande presentbok

till både unga och gamla, barn och föräldrar."

Harry Kullmark i Dagen

Selma Lagerlöf

NILS HOLGERSSONS

underbara resa genom Sverige

med färgillustrationer av Bo Notini har fått enastående beröm

① "Bo Notinl har låst uppgiften på ett utomordentligt sätt... Det finnste med dessa illustrationer är deras genuina almosfär av naiv enkelhet och direkthet. De är frikt expressiva och dekorativa..."

Torsten Bergmark i DN

② "Han har faktiskt i det naturliga fått fram det övernaturliga, han hae i sin realism lätit sagan spela bland fäkt och fägar, skogar och gårdar."

Harald Schiller i SDS

③ "Att läsa en Nils Holgersson-saga med Bo Notinis färghelddor, det är att med vildgåsexpressen gå ut på den stora underbarare resan till sin egen barndomstid."

Stig Ahlgren i VJ

9:e tusendet i press

Hft. 48:—, klotbd 58:—, halvfr. bd 72:—, skinnbd 120:—.

BONNIERS

KONSTREVY

Nr 1 — **KINESISKT**

Harry Martinson och Bo Gyllensvärd skriver om Nationalmusei kinesiska samlingar

Nr 2 **ITALIENSKT**

Nyligen utkommet

KONSTREVY finns i bokhandeln.

Varje häfte kostar bara 4:75

EN METARES LIVSASKÅDNING framlade *Nils Jacobsson* 1951 i boken Följ med och mera. Den har nu, illustrerad av Arne Lundell, utkommit i Tidens bokklubbs serie (inb. 4:50).

WALDEMAR NYSTRÖM

GALERIE MODERNE

Nybrogatan 5

Vardagar 10—12.30, Söndagar 13—16

Fredag sista dagen.

Målarresa till GREKLAND även i år

Konstutställerande, konstintresserade samt även nybörjare kunna medfölja och deltaga i skolans konststudieverksamhet till självkostnadspris på KRETA och SANTORIN. Avresedag 10 juni från Stockholm, åter 1. aug. — Pris inkl. resor kr. 1.900:—. Uppl. genom FETCO:s MALAR-SKOLA, Malmskillnadsgatan 56, Stockholm, Tel. 42 90 81, 21 89 09

morgondagens plast på golvet

— pröva själv

För 55 öre kvadratmetern får Ni vackrare, slitstarkare golv, som är enklare att sköta.

Beckopon — morgondagens plast på dagens golv — säljes hos

FÄRGMAN AB

Östermalmsgatan 59

Karlavägen 58

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.